

AMVONULU

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Oradea-mare 15—31. Martiu 1868. Nr. 6.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe anulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominic'a V. din Paresime.

Predica.

(de Mariu Bihorénulu.)

Explicarea schitiata a Evangheliei.

„Eca ne suimu in Jerusalimu, si Fiiulu omenescu se va dá archiereiloru si carturariloru, si lu voru judecă pre elu spre morte.“ (Marcu X. 33).

I. A! Asiá e compusu omulu dupa firea sa, cà uita usioru dorerile si suferintiele ~~safe trecute~~, si deca prevede dafaim'a, rosinea, pedeps'a care lu accepta in venitoriu cu vin'a séu fora vin'a sa, se teme, se infiora, se incerca a-si abate cugetulu dela lucruri triste ca aceste, si a le tainuf încátu se pote de naintea amiciloru si consangeniloru sei, ca se nu ranesca, ca se nu intristeze cu ele animele celoru cari lu iubescu. Nu asiá, nu asiá Cristosu. Elu prevede cu ochii sei ddieesci patimele sale crunte, prevede mortea sa nevinovata, si nu se incerca a-si abate cugetulu dela ele, si nu se incerca a le tainuf de naintea iubitorulu sei; din contra aceste sunt unu obieptu placutu alu meditarii sale, la care revene odata, si de doue, si de trei ori in S. Evangelia. „Fiiulu omenescu se va dá in manele omeniloru, cari lu voru omori pre elu“ (Marcu IX. 31.) Asiá ati auditu in Evangeli'a din Dominec'a trecuta pre Cristosu vorbindu cu Apostolii sei; si eta cà in Evangeli'a de astadi éراس revene la acel'asi obieptu, la patimele si mortea sa.

In tempulu acel'a luandu Isusu pre cei doisprediece invetiacci ai sei, incepú a le spune loru cele ce erau se se intemple lui: Cà eca ne suimu in Jerusalimu si Fiiulu omului se va dá archiereiloru si carturariloru, si lu voru judecă pre elu spre morte si lu voru dá pre elu paganiloru“ etc. (Marcu X. 33. 34.) Asiá se incepe sant'a Evangelia de astadi. Si ore pentru ce revene Cristosu de nou la tipulu tristu alu patimelorlu si mortii sale?! I. A! Apostolii acceptau marire si fericire dela

imperati'a lui Cristosu; si ore cine se alba mai mare parte din acea marire si fericire, decâtu chiaru ei, sierbii, anicii lui Cristosu?! Eca strabatura acum tota tier'a in numele lui, predicandu Evangeli'a, si intarindu cu semne si minuni adevurul cuvintelor loru; onorea generale i petrecu pre densii pasu dupa pasu in tota caletori'a ce o fecera la mandatulul si in numele lui Cristosu. Cu insufletire santa si cu bucuria se reintorsera ei la ddieesculu loru invetiatoriu, eschiamandu: „*Domne! inca si diavolii asculta de noi in numele teu!*“ Si deca acest'a este asiá inca si acum la inceputulu carierei lui Cristosu, apoi potu-se ei ore indoi, cá nu va fi cu atátu mai vertosu asiá in venitoriu?! Dar de se voru insielá totusi in asceptarile loru?! Dar de voru vedé intr'o di nimicindu-se ca fumulu tote sperantiile loru imbelsiugate?! Deca voru vedé in catusie, teritu inaintea arhieriloru, acusat, judecatu la morte si restignitu ca pre unu insielatoriu pre acel'a, in alu carui nume si-promitu unu venitoriu atátu de stralucitu si fericitu?! Ce usioru s'ar poté elatiná atunci credinti'a loru; ce usioru s'ar poté intemplá atunci, ca in locu de a continuá oper'a maretia a rescumpararii cu incredere firma in puterea ddieesculu loru invetiatoriu, se se alature si ei dusmaniloru lui, si se-i blasteme inca si numele si amintirea pe pamentu! Sciea acest'a Isusu prea bine; pentru ace'a nu, nu i potú lasá intr'o sperantia amagitoria ca acest'a. Apostolii erau fsc fia stelpii a totu edificiu, ce fundá Cristosu pe pamentu, a tota baseric'a; deca se voru elatiná si ei, cum se va redicá edificiu?! Nu! Cristosu nu mai putea se lase pre Apostolii sei in insielatinne; trebuia se le descopere loru inainte tota asprimea venitoriuului, ce lu ascepta, persecutiunile, patimele, mortea sa de ocará; trebuia se-i intruduca inca de tempuriu in tain'a imperatiiei, in tain'a crucii sale; ca acusi, candu va sosi or'a funesta, si se voru implini tote aceste, aducundu-si aminte Apostolii de cele ce le-a predisu loru Cristosu, se nu se scandalizeze, se nu despere, ci se cunosca in densulu pre Ddieulu loru, care primí a patimí de buna voia pentru noi, si din patimele lui sangerose, din mortea lui de ocará se sbea noua insufletire, a remané fideli stendariului, sub care s'au inrolatu, si deca va fi de lipsa, a urma lui Cristosu pana la morte; cá-ci nu este invetiachelulu asupra invetiatoriuului seu, nu este servulu mai mare decâtu Domnulu seu! Dar Cristosu a predisi Apostoliloru nu numai mortea sa de ocará, ci si inviarea sa stralucita. „*Si Fiulu omenescu se va dá arhieriloru etc. si a treia di va invia!*“ Oh I. A! Tipariti aduncu cuvintele aceste in anitele vostre; in lipsele, in dorerile si necasurile vostre aduceti-ve a minte, cá calea crucii este ace'a, pe care intrá Cristosu in marirea sa. Ce ve subtrageti umerii desub cruce?! Imbracisati-o cu bucuria; primiti cu multiumita tote suferintiele, ce vi le tramite Ddieu in iubirea sa, cá-ci din doreri, din suferintie resaru florile raiului. Imperatulu nostru, care ne-a premersu noue pe calea doreriloru, numera totu suspinulu, tota lacrim'a nostra, si ne va resplati noue pentru tote aceste insutitu in imperati'a sa!

I. A! Ce impresiune trista a trebuitu se provoce cuvintele aceste ale lui Cristosu in animele Apostolilor! Si cu tote aceste ele paru rostite fora neci unu resultatu. Cum! Acelu barbatu ddieescu, Mesi'a celu promisu, care vindeca atatia orbi, surdi, nepotintiosi, indraciti, care reinvia atatia morti, care vestesce invetiature atatu de sante se patiesca unu capetu dorerosu, ca acest'a?! Acést'a li se parea Apostoliloru cu nepotintia. Ei nu intielegeau, nu voiau se intielega pre Cristosu, intru atât'a încâtu doi dintre densii viseza inca si acum de antâiatate si marire, cã-ci eca „*venira la elu Jacobu si Joanu, fiii lui Zebedeu, dicundu: Invetiatoriule! voimu, ca ce'a ce vomu cere, se ne dai noue. Era elu a disu loru: Ce voiti se ve facu voue? Era ei au disu lui: Dã-ne noue ca se siedemu unulu de a derept'a ta, si altulu de steng'a ta intru marirea ta!*“ (Marcu X, 35—38.) Oh I. A! Ce greu este a invinge patimele animei. De si se alina pentru pucinu; se sternescu éراسi de isnovu inca cu mai mare potere. Se ne aducemu a minte, cã Apostolii se certara si de alta data intre sine, despre ace'a, cinc ar fi ore mai mare intre densii? Candu Cristosu, pentru de a-i invetiã, cãtu este de urita sumeti'a, si cãtu e de placutu lui Ddieu sufletulu, care se umileste, chiamã unu pruncu nevinovalu, si punendu-lu in miediloculu loru, le dise: „*Amin graescu voue, de nu ve veti intorce, si se fiti cu pruncii, nu veti intrã intru imperati'a ceriuriloru. Cã-ci cine se va umilã pre sine ca prunculu acest'a accl'a este mai mare intru imperati'a ceriuriloru*“ (Mat. XVIII. 2—5.) Si Apostolii, de si cuvintele aceste ale lui Cristosu le erau inca de securu in prospeta memoria, neci acum nu abdicu de cugetele si planurile loru sumetie. Cristosu le vorbesce de doreri, de suferintie, de morte, si cu ce se ocupa invetiaceii?! Doi dintre densii pasiescu inaintea lui, rogandu-lu se-i faca partasi maririi sale, punendu pre unulu de a derept'a, pre celu alaltu de a steng'a sa; ba ei luara si pre mam'a loru cu sine, cum dice unu altu Evangelistu, S. Mateiu, ca spriginindu si dens'a cererea loru, se fia cu atãtu mai securi de implinirea ei. Acesti doi invetiacei, Jacobu si Joanu fiii lui Zebedeu, erau nesce pescari simpli, si totusi cãta ambitiune se incubase in animele loru. Ah! ce aduncu trebue se fia inradecinata sumeti'a in anim'a omenesca, candu vedemu predomniti de dens'a si pre nesce barbati alesi si santi ca acestia!

Pana ce pecatele celelalte se afla numai in cei rei, pana atunci sumeti'a se furisia, si se incuba prea usioru si in cei buni, cari prea incrediuti pentru darurile, ce reversa Ddieu in indurarea sa asupra loru, si-aroga sic antâiatate asupra confratiloru loru. Acest'a este apoi inceputulu caderii si depravarii loru. Precum furulu de nopte, voindu a gefu pre cineva, si-face mai antãiu o spartura in parete, prin care se pota intrã in casa; astfeliu purecede la lucru si diavolulu, voindu a gefu sufletulu celui bunu de frumoseti'a virtutiloru sale; prin sumeti'a, ce i o implanta, face spartur'a prima, prin care intra apoi cu usioratate, ca se-i rapesca tota nevinovali'a, tote meritele castigate. Apostolii nu poteau fi

lasati într'o stare periculoasă ca acésta, trebuiau vindecati, pana înca nu e târziu. Pentru acea *Isusu le-a disu loru*: *Nu sciti, ce cereți!*" (Marcu X. 38.) Acești invetiacei credeau, că imperati'a, lui Cristosu este din lumea acésta, că elu va reasiedia în Ierusalimu tronulu stralucitu alu parintelui seu Davidu, și va domni ca imperatu pamentescu preste poporulu seu Israilu; pentru acea le respunse loru Cristosu, că sunt în retecire, nesciindu, ce ceru. — Nu cunosceți I. A! în acești doi invetiacei tipulu vostru?! Sunteti și voi invetiaceii lui Cristosu, i-ati juruitu serbatoresce în S. taina a Botezului, că ve veti lapedá din iubire catra densulu de tota trufi'a și pomp'a lumii acesteia insielatorie, că veti lua jugulu blandu alu mandatelorui lui, și veti urmă lui cu credintia și constantia. Și ce vedu?! Ati calcatu juruinti'a serbatoresca, fumulu desiertatiuniloru lunesci au imbetatu capetele vostre, animele vostre sunt lipite de pamentu, dorintiele, cugetele vostre se batu dupa lucruri peritorie, uitandu cele sufletesci, cele neperitorie. „*Nu sciti, ce cereți!*" Sunteti fiii lui Ddiu, invetiaceii crucii, eredi raiului, lucrati pentru cele de susu, rogati-ve, și ve rogati neincetatu pentru cele ceresci.

„*Poteti voi bé pocalulu, carele lu beu eu, și se ve botezati cu botezulu, cu carele me voi botezá cu?! Éra ei au disu lui: Potemu!*" (Marcu X. ib.) Vedeti I. A! Cnm bunulu invetiatoriu voindu a alungá dela Apostoliei sei cugetele de sumetia, le arata, că e cu totul contraria calea, pe care potu ajunge la antáiatate în imperati'a sa; precum imperati'a sa nu e din lumea acésta, asiá și calea, ce duce la dens'a, nu e calea maririi și fericirii pamentesci, ci calea doreriloru, calea suferintieloru, caroru se va supune elu mai antáiu, ca se ne intinda noue esemplu însufletitoriu „*Poteti voi bé pocalulu*" etc. Ca si candu ar dice: Voi mi vorbiti de onore și corona; éra cu de lucru, ostenela și doreri. Tempulu de facia nu e tempulu respaltirii, ci alu pericleloru, alu luptelorui. Priviti totu odata, cu cãta crutiare purcede Cristosu în coregerea invetiaceilorui sei ambitiosi! Elu nu întreba: „*Sunteti voi gata a ve lasá se ve ucida? A ve versá sangele?!*" Ci numai: „*Poteti voi bé pocalulu, — Si se ve botezati cu botezulu* etc. Ca se nu-i infrice, ci se-i corega, se-i atraga. Isusu numesce aci patimele sale *pocalu*, care elu lu va bé, și botezu, cu care elu se va botezá; ca se ne invetie, că ce'a ce este pocalulu și boiezulu adeca beutur'a și spalareá pentru trupu, ace'a sunt suferintiele pentru sufletu. Dar pocalulu, adeca beutur'a intaresce, și inviuosieza, éra botezulu adeca spalarea curatiesce. Astfeliu suferintiele, nenorocirile portate cu paciintia crestina ne intarescu spre lupta: „*Gasescu placere* — dice S. Pavelu — *intru nepotintia, defaimari, nevoie, in gone; cá-ci candu sum slabu, atunci sum tare*" (II. Cor. XII. 10.) ne inviuosieza, versandu noue și noue bucurie în animele nostre: „*Sum plinu de mangaiare, forte tare me bucuru în totu nezasulu nostru*" (II. Cor. VII. 4.) Si ne curatiescu de aplecarile catra pecatu și de slabitiuniile omenesci, îndreptandu-ne la Ddiu, precum canta Psalmistulu: „*In diu'a nevoiei mele cantu la Domnulu . . . mi aducu a minte de Ddiu*" (Ps. LXXVI. 3. 4.) și

era : „*Este spre binele meu, că fui umilitu, ca se invetiū adevrerile tale.*“ (Ps. CXIX. 71.)

Si ce respundu invetiaceii la intrebarea lui Cristosu?! Conduși de dorulu, de a castigá câtu mai curendu ce'a ce cerusera, se dechiara numai decátu gata a impliní condițiunea pusa, de sí — precum se vede — nu o intielegeau, respondiendu : „*Potemu!*“ adeca : Vomu bé pocalulu, care lu vei bé tu, sí ne vomu botezá cu botezulu, cu care te vei botezá tu, numai implinesce Domne! cererea nostra! Inca totu nu precepeau, că Cristosu in locu de onore sí marire, le vorbesce de patime sí morte.

„*Éra Isusu a disu loru : Pocalulu, care lu beu eu, lu veti bé cu adevreratu, sí cu botezulu, cu carele eu me voiu botezá, ve veti botezá. Dar a siedé de a derept'a sí de a steng'a mea, nu este alu meu a ve dá, ci acést'a se va dá celoru caroru s'au destinatu.*“ (Marcu X. 39. 40.) Ambii invetiacei cereau dela Cristosu marire, stralucire in imperati'a sa pamentesca; sí eca Cristosu vene a-i desamagi din visurile loru, promitiendu-le participare nu in marire, nu in stralucire, ci in dorerile, in mortea sa. „*Pocalulu, care lu beu eu, lu veti bé cu adevreratu!*“ etc. adeca da! veti patimí sí veti fi ucisi pentru mine sí pentru invetiatur'a mea, precum voiu patimí sí voiu fi ucisu eu Domnulu sí invetiatoriulu vostru.

Ah frumoșă sorte! a patimí, a morí pentru Cristosu sí pentru Evangelia. Marirea cea mai stralucita din lume inca e numai o radia palida pe lenga o marire ca acést'a. „*De voru primí suferintie inaintea omeniloru, speranti'a loru este plina de nemorire*“ (Intiel. III. 4.) „*Celu ce me va marturisi pre mine inaintea omeniloru, marturisi-lu voiu sí eu pre elu inaintea Parintelui meu, care este in ceriu*“ (Mat. X. 32.) Dar deca aceste sunt asiá, deca ensusi Cristosu promite cunun'a vietiei celoru cari i voru fi credintiosi pana la morte, (Apoc. II. 10.) pentru ce se arata Cristosu totusi atátu de neindoratu catra acesti doi invetiacei, încátu chiaru in clipit'a, candu le descopere, că voru bé pocalulu, căre lu va bé elu, sí se voru botezá cu botezulu, cu care se va botezá elu, adeca că voru fi partasi patimeloru lui, nu numai că nu le promite loculu primu, care l'au cerutu, de a siedé de a derept'a, sí de a steng'a lui, ci pare că le ciunta tota sperarea la o respłata ca acést'a, dicundu : „*Dar a siedé de a derept'a sí de a steng'a mea, nu este alu meu a ve dá voue, ci acést'a se va dá celoru caroru s'a destinatu?*“ Asiá dara acesti doi invetiacei, cari voru portá numele lui inaintea poporeloru, cari se voru marturisi fericitu, potendu rebdá defaima, inchisore, morte pentru densulu, se nu fia ore in numerulu celoru destinati a siedé de a derept'a sí de a steng'a lui?! I. A! Resplătirea in imperati'a lui Ddiu, in ceriu nu se impartiesce dupa favore, ci dupa merite. Mantuitoriulu nu privesce la la ace'a, că Jacobu sí Ioanu sunt Apostoliu lui; pentru ace'a neci nu le promite antáiatare in imperati'a sa; de sí voru patimí sí voru suferí morte pentru densulu; antáiatarea in ceriu e condițiunata dela multimea

sî pretiulu meritelor facute „*In cas'a Parintelai mieu sunt multe locuintie*“ (Inu XIV. 2.) „*Fiacare va luá resplat'a sa dupa ostenel'a sa*“ (I. Cor. III. 8.) Dupa acesti doi invetiacei potu se vena altii, p. e. ca S. Pavelu Apostolulu, cari de sî chiamati mai tardiu, voru ostení sî voru suferí sî mai multu pentru Cristosu sî Evangelia, sî astfelu se voru face demni de o respata sî mai mare decâtu densii. I. A! Au nu sentiti sî voi batendu animele vostre dupa fericirea incantatoria, de a siedé de a derept'a séu de a steng'a lui Cristosu intru marirea lui?! Dela voi depinde, a ve castigá unulu din locurile cele mai stralucite in imperati'a lui Ddiu. Suflete ingrigite pentru mantuirea vostra! folositi cu diligintia tota ocasiunea, a ve deprinde in fapte bune, nu lasati a trece neci o dí, neci o ora, neci o clipita, fora a ve aduná noue sî noue merite pentru imperati'a ceresca. Se nu vi se para neci unu lucru prea greu, neci unu tempu prea lungu, prin care poteti castigá marirea vietiei eterne. „*Jubitiloru mei frati! fiti tari, neclatiti, sporindu intru lucrulu Domnului purure, sciindu, cá sî ostenel'a vostra nu este desierta intru Domnulu.*“ (I. Cor. XV. 58.)

„*Si audindu cei diece acést'a, incepura a se mania pe Jacobu sî pe Joanu*“ (Marcu X. 41.) Vedeti I. A! ceialalti diece Apostoli inca nu erau desbracati de tote slabitiunile omenesci; cá-ci in locu de a compati mí pre confratii lor, cari nu sciau, ce ceru; se indigneza, se supera, pentru cá aceia voiau a fi preferiti totoror celoru alalti. Se nu urmámu intru acést'a Apostoliloru. Se nu ne aprindemu, se nu ne maniamu pe deapropete nostru, deca lu vedemu rapitu de ambitiune nebuna, de sete de gloria, de pofta de onore; se incredintiamu lui Ddiu, a-i desemná loculu cuvenintiosu; éra noi se-i premergemu cu esemplu bunu, cu ambitiunea santa, de a ostení, de a lucrá, de a suferí cátu mai multu pentru Cristosu. Se fimu umiliti, sî se ne bucurám, deca suntemu de o pusetiune inferioara in lume. In fiacare pusetiune, inca sî in pusetiunea cea mai despretiuita potemu lucrá, potemu meritá chiaru atât'a ca in pusetiunea cea mai inalta, cá-ci sî servitiulu celu mai micu, care lu facemu pentru marirea lui Ddiu cu anima curata, are titlu la respata eterna!

„*Éra Isusu chiamandu-i pre densii la sine, le-a dísu lor: Sciti, cá cei cari se socotescu domni ai poporeloru, le stapanescu pre ele, sî cei mai mari ai lor, le domnescu pre densele. Éra intru voi se nu fia asiá; ci care va vre se fia mai mare intre voi, se fia voue servitoriu, sî care va voi se fia intru voi celu antáiu, se fia servitoriu totoror. Pentru cá sî Fiulu omului, nu a venitu se-i sierbesca lui, ci se sierbesca elu, sî se si-de sufletulu seu rescumparare pentru multi.*“ (Marcu X. 42—45.) Eca I. A! calea, prin care potemu ajunge se fimu primi, se fimu mai mari intre toti. Eca ambitiunea demna de crestinu, a se tiené celu mai micu intre toti, a sierbí totoror. Cristosu, Mantuitoriulu nostru ne premerge cu esemplu. Cu cátu ne vomu nesú a fi mai asemene intru acést'a lui Cristosu, cu atât'a vomu fi mai mari, cu atât'a mai pretiuiti in ochii lui Ddiu. Dar

Isusu Cristosu nu a venit în lume, ca se-i sierbesca lui altii, ci ca se sierbesca elu totororu. Isusu, a carui marire imple ceriulu și pamentulu, a carui putere e nemarginita, a carui întieptiune e nemesurata, parasindu braciulu Parintelui seu cerescu, se scobori pe pamentu, luandu tipu de sierbu, și facundu-se ocar'a poporului, si-dede sufletulu seu pentru omenimea pecatosa. Ce esemplu! ce umilintia! „*Esemplu am datu voue, ca se faceti și voi, precum am facutu eu*“ (Inu XIII. 15.) Asiá I. A! se urmâmu domnediescului nostru Invetiatoriu, și incungiurandu sumeti'a poft'a de marire și onore, se fimu umiliti în cugetele, umiliti în vorbele, umiliti în faptele nostre, ca precum fu premaritu Cristosu în umilinti'a sa, asiá se fimu premariti și noi odiniora intru imperati'a ceresca. „*Care va voi se fia intru voi celu antâiu, se fia servitoriu totororu.*“ Amin.

Dominec'a VI. din Paresime a Floriloru.

Predica.

(de Mariu Bihorénulu.)

„Osana fiului lui Davidu; binecumentatu e celu ce vine intru numele Domnului; Osana intru cei de susu!“

(Mateiu XXI. 9.)

Vediut'ati I. A! o di trista și norosa? Ceriulu nu si-mai arata faci'a sa sembitoria și sorele trece superatu preste spatele nuoriloru grei, fora de a mai luminá pamentulu cu radiele sale. Candu și candu scapa printre nuori cate-va radie, și pare că nu pentru alta, decâtu se le ascunda éra. Éca! cam asiá se iea diu'a de adi în postulu acest'a. Tote dilele postului sunt dile de gele, de plansu și dorere, inse astadi dorerea nostra pere, bucuria stralucesce de pe faciele nostre; dar pare că nu pentru alta, decâtu ca se o schimbe éra o gele cu multu mai mare, gelirea patimeloru și mortii Domnului.

I. Cr.! Sant'a nostra baserica în diu'a de adi serbeza din anu în anu aducerea aminte a intrarii Mantuitoriului nostru Isusu Cristosu în Jerusalimu; viersulu ei celu atâtu de gelnicu în totu decursulu postolui, adi intona cantare de invingere, ce o repetiescu mii și mii de buze crestine: „*Osana fiului lui Davidu! binecumentatu e celu ce vine intru numele Domnului! Osana intru cei de susu!*“ Osana tfe Isuse! impetulu nostru, care ai venit se ne scapi prè noi din umbrele mortii; se sfarmi catusiele diavolului, în cari jaceamu de vécuri impilati, și se ne faci éra cetatienii ceriuriloru. Osana tfe intru cei de susu! Și aceste stelpari verdi, cu cari infrumsetiâmu basericele nostre nu sunt alt'a decâtu semnele supunerii și cuceririi nostre naintea lui Cristosu, a imperatului și Domnedieului nostru.

Veniti I. A! se petrecemu si noi adi pre Domnulu si imperatulu nostru in intrarea sa in Ierusalimu, si se profitamu de oca siunea acést'a, a trage pentru noi invetiatura salutaria. Ascultati.

Poporulu jidovescu gema pe tempulu acel'a sub jugulu romaniloru; sceptrulu imperatescu era in mane straine si ei insisi erau straini si sclavi in tier'a loru, stralucita si invingatoria odinora, dar debile si umilita acum. Ei acceptau dara in Mesia, pre unu imperatu potericu si lumescu, care va se sfarme catusiele loru, va se redice tronulu lui Davidu din ruinele sale si va se restatoresca poterea si marirea cea vechia a imperatiei loru.

Dar insedaru acceptau, insedaru sperau, insedaru credeau acést'a. Imperati'a lui Cristosu, cum au predis'o insisi profetii jidoviloru, nu era se fia din lumea acést'a.

Cristosu scia ce tare se insiela acestu poporu in acceptarile sale, si prevedea, cum acestu poporu, ce merge adi cu stelpari de invingere inaintea lui, preste cateva dile va incinge cu corona de spini fruntea-i sangerosa; prevedea, ca poporulu, ce adi lu-primesce cu: *Osana* preste cinci dile lu-va petrece la morte cu: „*Restignesce-lu! restignesce-lu!*“ Prevedea, ca tronulu seu imperatescu va fi crucea, lemnulu crucii! Este I. Cr! Cristosu le scia le prevedea tote aceste; si eca totusi elu nu accepta se vena dupa densulu; elu insusi merge la ucidatorii sei, nu chematu, ci condusu de iubirea sa cea nemarginita catra genulu omenesc. Ah! pentruca era aproape tempulu, candu se se implinesca profetiele, si se se implinesca fapt'a cea mare, fapt'a rescumpararii.

Si priviti! ce tare se deselinesce intrarea lui in mosi'a sa, in cea mai frumoasa cetate a Sionului, in Ierusalimu, de mersulu imperatiloru lumesci! Pe tempulu romaniloru pagani, candu se rentorna unu domnitoriu cu invingere din lupta, cu cata pompa, cu cata stralucire si-tienea intrarea sa in Roma! Invingatoriulu mergea in miedilocu in carutia aurita, cu visonu (veluru) pe trupulu, si cu corona brilante pe capulu seu. O tabera intraga de ostasi, imbracati cu pompa si cu arme stralucitorie, incungiurau caruti'a lui; inaintea lui se duceau armele si stegurile cuprinse de la dusmani, ca totu atate semne de invingere; era dinapoi i urmau ostasii poporului invinsu, umiliti, fora arme, cu lantiuri grele pe pitioarele si manele loru. Astfelu si-serba pe acele tempuri unu imperatu invingatoriu intrarea sa in capital'a tieriei.

Nu asiá, ah! nu asiá Cristosu! Unu mensu de asina: eca caruti'a lui! Doispredece apostoli, seraci si despretiuiti, eca cortegiulu lui!

Vestea venirii lui ajunse in Ierusalimu, si trecu ca fulgerulu din casa in casa, din urechia in urechia! Radie de bucuria straluceau depe faciele locuitoriloru; cetatea invescu deodata unu tipu serbatorescu, si totu poporulu, adunatu in cete mari pe strade, pleca ca de sine catra portele cetatii, in mane cu stelpari de invingere, pe buze cu cantari de bucuria.

Eca-lu imperatulul Jidoviloru! resună de odata depe mîi de buze. Sî intru adeveru Cristosu ajunge acum sub murele Jerusalimului; insuflitirea poporului parea cã nu mai are margini. „*Cei mai multi din poporu asterneau vestmintele sale in cale, era altii taiau stelpari din arbori, si le asterneau pe cale.*“ (M-t. XI. 8.) Era cei ce mergeau inainte unindu-si viersurile cu cei ce veniau din deretru, strigau dicundu: „*Osana fiului lui Davidu! binecumentatu este celu ce vene intru numele Domnului! Osana intru cei de susu.*“ (Ib. 9. 10.) Priviti aci I. A.! cum premaresce Parintele cerescu pre Fiiulu seu unulu-nascutu, Precnm trãmise elu odinora, candu jacea Cristosu ca pruncu nepotintiosu in esle, cetele ceresci ale angeriloru, ca se serbeze cu cantece de bucuria sosirea lui pe pamentu; asiã redica acum, candu Mantuitoriulu intra seracu si umilitu pe mensulu asinei in Jerusalimu, cetele porului, ca se premaresca intrarea lui, si se-i aduca ca Domnului si imperatului loru omagiulu cuvenintiosu. A premarî pre Isusu, pre Mantuitoriulu si Ddieulu nostru, a ne inchinã si a sierbi lui cu insuflitire santa, eca chiamarea nostra pe pamentu. Maretia chiamare! Se nu uitãmu dara a ne naltia si noi a dese animele nostre la densulu, laudandu-lu in cantari si rogatiuni, asecurandu-lu de alipirea, de iubirea nostra, si cerendu darulu si binecumentarea lui, cetele poporeloru adunate in Jerusalimu cu cãta pietate si-asterneau vestmintele si preserau ramurile pe calea, pe unde trecea Isusu, tienendu-se prea fericiti, cã i potu aratã acestu semnu de onore si iubire. Cu asemenea pietate trebue se oferimu si noi lui Cristosu totu, ce avemu, bunurile, bucuriele, animele nostre punendu-le la potiorele lui sante, ca se imperatiesca, se dispuna peste ele dupa bineplacerea sa. Numai atunci vomu fi supusii lui adeverati, numai atunci vomu deveni partasi fructuriloru rescumpararii lui.

Asfelu intrã Cristosu in mosia sa, in cetatea lui Davidu, in Jerusalimu, cu pompa adeveratu imperatesca. „*Si intrandu elu in Jerusalimus'a cutremuratu tota cetatea, dicundu: Cine este acest'a? Era poporele diceau: Acest'a este Isusu profetulu din Nazaret!*“ (Mat. XXI. 10. 11.)

Dar J. Cr.! Pana ce stradele Jerusamului resunau de canete si strigari de bucuria, cã venc, cã e aci imperatulul lui Israilu, pana atunci anim'a lui Cristosu sangerã de dorere, si ochii lui versau lacrimi amare. Cã-ci vediendu Isusu cetatea frumoasa, nuori grei de dorere se adunara pe fruntea lui, ochii i se implura de lacrimi si incepú a plange cu amaru si a dice: „*Oh, de ai cunosce inca in diu'a acest'a ce'a, ce ti siervesce tie spre pace, era acuma e ascunsu inaintea ochiloru tei. Cã voru veni dãle asupra ta, si te voru incungiurã cu siantiuri dusmanii tei, te voru incuia giuru impregiuru, si te voru imbulsu din tote partile; nu voru lasã petra pe petra, pentru cã nu ai cunoscutu diu'a cercetarii tale!*“ (Luca XIX. 41—45.)

Éca I. Cr.! ce'a ce a storsu lacrimi din ochii Domnului nu a fostu

prezentului patimelor, nu prezentului morții sale, — nu; elu plange asupra Ierusalimului, plange asupra locuitorilor lui, pentru că știe necredința, știe peccatele lor, vede împetrirea animelor lor, și prevede dîu'a cea cumplită a pedepsei, ce se va ivi în scurtu asupra acestei cetăți. Ah, câte daruri a primitu cetatea acéș'ta din manele lui Domnedieu. Ierusalimulu érá singuru acelu locu alesu alu lui D.dieu, unde a iertatu se și redice baserica întru laudarea și preamarirea sa; Ierusalimulu érá cetatea imperatului cerescu, destinsa și înălțata cu totu feliulu de daruri preste tote cetățile pământului; și totuși se prefacă cuibulu totororor peccatelor, și singuru în dens'a érá mai multa și mai mare necredința decăt în tota Jude'a. Mare nemulțămire acéș'ta pentru atâte binefaceri ale lui Domnedieu, — dar cumplită e și pedeps'a, ce i se profetiesce adi depe buzele lui D.dieu, și profetirea acéș'ta s'a împlinitu din cuventu în cuventu! Titu imperatulu romanilor a încungiuratu Ierusalimulu, l'a cuprinsu și l'a derimatu până la pământu, de nu a remasu petra pe petra, și iudeii rețescu de atunci, ca Cainu, alungati de peccatele lor, peste tota faci'a pământului, fora baserica, fora șierfa, fora țiera, fora imperatu; o adevărintă acéș'ta că cériulu și pământulu va trece, dară cuvintele lui Domnedieu nu voru trece.

I. A.! Se lasăm adi la o parte strigarile de bucuria ale evreilor; vai! ce iute au încetat acele. Acum și striga: *Osana!* Peste patru zile: „*Restignesce-lu! Restignesce-lu!*” Se ne întorcem și se privim mai bine la Isusu, la Isusu celu ce se întristeza, celu ce plange în miedilocolu bucuriei generali.

Ajunghendu Isusu la murele Ierusalimului, a începutu a plange, a plange cu amar. A plânsu asupra Ierusalimului, a plânsu asupra locuitorilor lui. Și adi, cându serbăm aducerea aminte a intrării sale în capital'a Judeei, — elu plange, érá plange. De unde, ah! de unde aceste lacrimi în ochii lui Domnedieu?! Elu plange și adi!... plange pentru împetrirea omenilor, pentru peccatele lor, plange pote pentru mine, plange pentru tine, pentru noi toti, că lu-dore vedindu, că patimele sale nu folosesc pentru multi, sangele seu a cursu în sedaru pentru multi, și sacramentele sale, ce ni le întinde cu atât'a iubire, se lăpăda, despretiuescu chiaru de aceia, pentru cari a sangeratu pe cruce. Elu a suferitu pentru noi toti morte roșinosă, — și noi, necum se fimu gata a ne dá morții pentru densulu, ci nici nu voim macar a vietui pentru densulu.

Suntemu către capetulu postului, în predi'a săptămânii patimelor. Sânt'a baserica, parte prin geala sa, parte prin cântările sale cele gelnice, ne aduce aminte, ne provoacă, ne roagă pentru iubirea, pentru ranele lui Cristosu, că deca până acum am servitu diavolului și lumii acesteia deșerte, celu pucinu acum se ne cugetăm mai seriosu despre mântuirea noastră; deca amu alergatu până acuma numai după interesele nostre, cele pământesci acum celu pucinu se cugetăm și la interesele nostre cele eterne, la sufletulu nostru. Dar vai! în sedaru tote aceste!! Dormu, dormu și acum

cei mai multi somnulu mortii! Vedeti, cum ingramadescu pecate la pecate! —

Sciu bine, că multi, forte multi venu in dîlele aceste sante a-si marturisî pecatele sale, și a luá parte in cin'a Domnului, mancandu trupulu și bendu sangele lui, — dar mi se imple sufletulu de dorere, candu trebuie se vedu, că unii o facu acést'a fora nici o cugetare, numai ca din datina, abia asceptandu, se scuture depe sine acést'a sarcina, — da, loru acést'a li-e sarcina, li e sarcina a mancá din trupulu și a bé din sangele, de care nu se potu saturá angerii, și din care cine gusta, inflamendiesce și insetosieza inca, — sarcina, pre carea ei nu o aru portá pote nici odata, de nu s'aru teme de judecat'a omeniloru sêu de blastemulu basricei. Si de la marturisire mergu éra la pecatu, dela mes'a Domnului, la ospetiele Diavolului! . . .

Ce feliu!? Ei, pentruca potu insielá prin faciari'a loru omenii și baseric'a, cugeta ei ore că voru insielá și pre Domnedieu? Nefericitii! de câte ori gusta nedemni și nesocotiti din trupulu și sangele Domnului, judecata și morte gusta.

O, de asi avé viersulu unui profetu sêu alu unui Apostolu, ca se ve potu sterna din somnulu mortii! Dar auditi! — nu eu, omu peccatosu și asemene voue, ci Domnedieu graiesce catra voi prin Jeremia și Isaia profetii:

„In fine — dice Domnedieu — tote se inchina poterii mele, și in mine si-afra fericirea loru; singuru omulu, a carui lege e, se me cerce pre mine, fuintan'a victiei, me parasesc pre mine, ca se alerge la perireea sa.“ „Si ore cum n'a potutu parasi pre mine? Ore fet'a pote uitá salbele, cu cari se infrumsetieza, și femci'a tenera pote uitá carp'a ce o porta pe sinulu seu? — Si totusi poporulu meu n'a uitatu pre mine!“

„Uliulu scie in aeru, candu a sositu tempulu seu, turturei'a, rondonic'a și cocosterculu scie deschilini tempulu mutarii sale, — și poporulu meu nu a cunoscutu tempulu judecatei mele!“

„Ceriuri ascultati, și tu pamente, deschide-ti urechi'a ta, că D. dieu a disu: Prunci am nutritu și am crescutu, — și ei m'au despre tiuitu pre mine!“

„Voi ati infrantu jugulu meu, ati spintecatu legaturele mele, și ati disu: nu voiu servi!“

„Intorceti-ve la mine, fii necredintiosi, rentorceti-ve la parintele vostru, — că pecatele vostre au intorsu dela voi darulu meu, și gresielele vostre au statu contra binelui, ce eram gat'a a vi-lu face voue!“

Acum ve intrebu I. A.! au nu vi se pare a audi in cuvintele aceste viersulu aceluiasi D. dieu, care a plansu și asupra Jerusalimului?

De câte ori a voitu elu, se ne prinseca la cin'a sa, se ne imple cu darurile sale cele sante, — dar noi n'am voitu.

O stă, stă peccatosule! nu alergá la perirea de veci; stă pe unu minutu: am de a-ti spune ceva. — Ai fostu candu-va copilu meu; peccatulu érá strainu de tine. Aduci-ti, oh, cum se nu ti-aduci aminte de tempulu

acel'a, ce fericitu erai atunci!? — Bine! ma diavolulu te-a invinsu; ai facutu pecatulu antâiu. Cristosu te-a chiamatu la sine; ai venit; dar éca ai facutu pecatulu alu doile! Cristosu te-a redicatu éra, — si tu in locu de multumire ai facutu pecatulu alu treile, alu patrule, alu cincile, si acuma ingramadesci pe pecate. Te ai marturissitu pote mai de multe ori, te ai marturissitu pote si in postulu acest'a; ce ti-folosesc? ai voitu numai a insielá pre Domnedieu, cà éca mergi mai departe pe calea ta. — Acum ai ajunsu aproape de perire, cu unu petioru esci in iadu, cu altulu pe pamentu; Cristosu plange, Cristosu merge dupa tine, se te cerce, si aflandu-te voiesce a te trage la sine, a te luá pe umerii sei, si a te duce la Tatalu; — dar tu nu voiesci a cunosee dina cercetarii tale. E cu potintia atât'a orbia!?

Dar bine, mergi dara, tu vei vedé! Te rogu numai du-te mai antâiu la preotu, se ti-sterga numele din numerulu botezatiloru; spune-i, cà i multumesci de tote rogatiunile, tu nu voiesci, se te amintesca mai multu, candu va aminti pre credintiosii sei; spune-i, cà nu voiesci se sci mai multu nimicu de tainele bisericeii, si dupa morte se nu aduca neci o sierfa pentru sufletulu teu, cà tu de adi inainte nu mai voiesci se fi crestinu, despretinesci legea crestiniloru, si tieni cu paganii, cari nu cunoscu Domnedieu adeveratu, nu lege descoperita. Fà asiá, cà asiá, celu pucinu voiu precepe portarea ta. Si acést'a o incepe inca de astadi. — Candu carunti, barbati, teneri si prunci se voru plecá se iee câte un'a din stelparile aceste verdi, se salute cu ele pre imperatulu loru, apoi se le duca a-si infrumsetiá cu ele casele, tu nu cutezá a te atinge de ele; tu nu esci supusulu, nu esci fiulu, — tu esci dusmanulu lui Cristosu! Si candu de adi a cincea di, ne vomu aduná cu anima dorerosa a geli mortea Domnului, tu nu cutezá a te apropiá de cruce, cà totu pecatulu teu e unu cuiu, ce strapunge manele si petiorele lui cele sangerose, totu pecatulu teu e o lancia, care strabate costea lui! Si candu va reversá acusi diu'a cea maretia, diu'a renviarii Domnului, tu te du de parte de loculu acest'a, se nu audi cantarile de bucuria, ce voru resuná de pe buzele crestiniloru plini de mangaiare si sperare, cà voru renviá si ei din morti asemene lui Cristosu, te du, cà tu esci fiulu mortii, si mortea eterna va fi resplat'a ta!

Dar ce?! tu te infiori a cugetá asemene ceva?

Bine! éca intránn in septeman'a cea mare, septeman'a patimeloru. Dela noi aterna ca patimele si mortea lui Cristosu se ne fia spre vietia séu morte. Veniti dara se ne curatímu animele de tota pet'a pecatului, se ceremu iertare de la indurarea lui Domnedieu pentru faptele trecutului, se ceremu daru, ca de adi nainte se potemu amblá fora peta in faci'a lui si in calea mandateloru lui, ca vediendu acusi pre Cristosu restignitu pentru foradelegile nostre, se i potemu dice cu lotrulu pocaitu, plini de sperare: „*Domne adu-ti aminte de noi, candu vei veni intru imperati'a ta!*“ Amin.

Optu predice pentru postul mare despre patimele D. N. Is. Cr.

Predic'a VIII. pentru Vinerea mare.

(de Iustinu Popfiu.)

Mortea lui Cristosu.

„Cristosu a moritu pentru pecatele nostre.“

(I. Cor. XV. 3.)

De unde I. A.! tristeti'a acést'a pe faciele vostre? Clopote, clopote dulce sunatorie, ce dorere a necatu viersulu vostru? Santu locasiu alu lui D.dieu! de unde acestu cosciugu neindatinatu intre paretii tei? Teneriloru frati! *) pre cine geliti?! Ah! unu suspinu pare cà trece depe buze pe buze, sî sioptesce linu: A moritu Isusu! L'a restignitu, l'a restignitu pre densulu! A triumfatu vicleni'a! A peritu nevinovati'a!

Eu me suiu cu sufletulu in muntele Golgot'a; me suiu, sî me infioru de ce'a ce vedu. Mantuitoriulu lumii, D.dieulu sî creatoriulu nostru pironitu pe cruce, cu manele intinse, cu capulu plecatu, intre ceriu sî intre pamentu, luptandu-se cu dorerile mortii! Mi tremura buzele, mi amutiesce limb'a, sî mi vene a me scobori depe acestu amvonu, a cadé sî eu in genunchie inaintea acelui mormentu, a imbracisiá acea cruce santa a o incaldí cu sarutarile mele, sî a plange, a plange cu amaru!

Dar diregatori'a mi demanda a ve vorbí, cà-ci vedu I. A.! sufletele vostre insetate dupa invetiatura santa.

E bine! Veniti dar, petreceti-me cu sufletele vostre la locul doreriloru, la muntele Golgot'a; apropiati-ve de semnulu mantuirii nostre, de sant'a cruce, sî ascultati cu pietate sî cutremuru *impregiurarile mortii*, ce o-a suferitu Mantuitoriulu sî D.dieulu nostru pentru rescumpararea nostra.

Oh santa cruce! anghir'a sperantiei nostre, impregiurulu teu ne adunàm astadi petrunchi de dorere adunca in animele nostre, a priví sî a gelí mortea Creatoriului nostru. Fia, ca scotirea mortii lui amare se misce spre intorcere sî penitentia sufletele nostre, ca sa aducemu frupturi demne de vietii eterna!

Fapt'a sangerosa e implinita in urma. Fiiulu lui D.dieu aterna acum depe cruce ca sierfa dreptatii ddiéesci pentru pecatele lumii, acoperitu de

*) In catedrala din Oradea-mare, unde rosti prima ora autoriulu predicele aceste, inaintea mormentului Domnului Cristosu espusu in miediloculu bisericeii, genunchia tota diu'a perondatu câte doi clerici, adorandu tain'a maretia. Catra acestia se adreseza autoriulu aci in esordulu sen.

rosine si batjocura, lipsitu de tota frumoseț'a și demnitătea sa ddiեսca. Acolo vedeti dar oh crestini! pre Mantuitoriulu vostru, pironitu cu cuie, fora mangiare și stemperare in suferintiele sale. Acolo vedeti trupu-santu cutrieratu de doreri nespuse, și sangele-i nevinovatu curgundu in torinti din ranele-i inflamate, și udandu crucea, și rosindu giuru in pregiuru petrele și pamentulu. Ce! Nu vi este compatimire, nu îndurare de densulu?! Intipuiti-ve, că ati vedé acolo pironitu pre cruce pre parintele, pre fratele seu pre vre unu amicu alu vostru; cu ce sentieminte ati stă lenga crucea lui? Cu ce sentieminte ati ascultă sioptele, suspinele, gemetele lui de morte?! Fire-ar ore cu putintia, se nu se sfasia animele vostre de gele și compatimire?! Dar eca, acest'a, pre care lu vedeti acum aterrandu depe cruce, e mai multu decâtu parintele, decâtu fratele, decâtu amicul vostru, e Mantuitoriulu, e D.dieuulu vostru!

Si ce face bunulu, induratulu D.dieu între dorerele mortii pe cruce?! Ar poté se-si deschida buzele spre vaietu și se strige cu amaru in urechile dusmanilor sei: Poporulu meu! ce ti-am facutu? Cu ce te-am superatu? Te-am eliberatu din Egiptu, și tu mi replatesci cu mortea crucii! Patrudieci de zile te-am condusu in deserto, și tu me bati cu scutece și me incununi cu spini! Te-am nutritu cu manna, și tu me pironesci! Am vindecatu morbosii, am consolatu seracii, am inviatu mortii tei, și tu me tradai doreriloru mortii fora sperare, fora mangiare! Dar nu! cuvinte de caintie nu esu depe buzele lui: alte cugete, alte sentieminte implu anim'a lui. Si-deschide buzele morinde, ca se cera iertare pentru dusmanii sei, ca se promita lotrului paradisu, ca se mangale pre mam'a sa dorerosa!

Acum si-a gatatu rogatinnea pentru dusmanii sei, acum si-a aretatu indurarea sa catra lotrulu pocaitu, acum se ingrigi de mam'a sa gelosa și de invetiachelulu seu iubitu; acum nu mai e alta inapoi, decâtu se implinesca oper'a mare, oper'a rescumpararii, ce a primitu asupra sa, și se-si de sufletulu nevinovatu in manele aceleuia, care 'la tramisu in lume, se-se aduca sferfa pentru lume! Dar vai! o lupta cumplita ca acest'a, lupt'a de morte a Fiiului lui D.dieu neci firea nu o-a potutu privi, fora a se infiorá; sorele si-ascunse faci'a sa stralucita, și se fece nopte intunecosa peste tota faci'a pamentului dela douesprediece pana la trei ore dupa mediadi. Pe tempulu lui Josu'a s'a opritu sorele, pe tempulu lui Ezechi'a s'a dusu inderetru; éra acum in diu'a dorerii se ascunde ingrozitu, și ascundindu-si lumin'a sa, parea, că vre se strige Mantuitoriului pe cruce in viersu de compatimire: Oh Domnuulu meu! oh creatoriulu meu! Deca nu te gelescu omenii, lasa se te gelescu eu, și lasa-me, oh lasa-me se moriu, se apunu impreuna cu tine! Totu poporulu se implú de frica, și batendu-si pieptulu, se intorse inapoi.

Trei ore tienú lupt'a de morte a Mantuitoriului; dar trei ore paru o eternitate celui ce geme in agonia. Cristosu tacea și se rogá; ma cu atátu vorbiau mai potericu ranele lui nenumerate, cu atátu strigá mai pe-trundiatoriu sangele lui, ce se versá nevinovatu.

Or'a a treia erá acum catra capetu; suferintiele lui Cristosu si-ajunsera culmea loru. E dorerosu I. A.! a nu aflá in dorerile, cari te strivescu, o anima compatimitoria, a te vedé parasitu, 3a defaimatu, batjocuritu, chiaru dela aceia, cu cari ai facutu bine; ei totu tí mai remane o mangaiare, cá nu te-a uitatu, nu te-a parasitu Parintele cerescu. Dar candu te vedi ca uitatu sí de ceriu ca lipsitu sí de mangaiarea sufletesca, ce tí versa in anima credinti'a in iubirea parintiesca alui D.dieu; unde e limb'a, care se pota rostí amaritiunea unui statu ca acest'a? Si eca! intru unu statu ca acest'a se aflá acum Cristosu. In gradin'a getsemana inca senti'á elu amaritiunea pocalului, ce trebuia se lu golesca pana in fundu pentru pecatele nostre; totusi cu incredere fiesca si-naltia viersulu la ceriu, strigandu: „*Parinte! deca e cu potintia, ica dela mine pocalulu acest'a!*“ Sí eca veni unu angeru candidu tramisu din ceriu, ca se-lu mangaie, ca se-lu intaresca in lupta. Ce usiorare va fi fostu acést'a pentru Cristosu in suferintiele sale din gradina, vediendu, cá ceriulu nu l'a uitatu, cá Parintele cerescu, de si lu pedepsesce pentru pecatele lumii, lu cunosce totusi de Fiiului seu, de iubitulu seu, asculta viersulu lui de caintia, si alerga a-i fi spre ajutoriu in dorirele-i cumplite! Dar nu erá asiá, candu depindea Cristosu depe cruce. Defaimatu, torturatu de dusmanii sei, lipsitu de ori-ce mangiare din partea iubitiloru sei, se vede parasitu sí de ensusi Parintele seu cerescu, care privindu din ceriu la sierfa mare ce se aducea pe cruce in muntele Golgotei, sí vediendu in acea sierfa pretiulu nemeturatu alu pecatelor lumii, se infiora, se aprinde de mania santa, si si-intorce cu desgustu faci'a dela ensusi Fiiului seu iubitulu, lasandu-lu fora neci o mangiare sí usiorare dereriloru mortii. Numai acum sentiá Cristosu intru adeveru, cá se fece blastemu pentru pecatele nostre; numai acum sentiá intru adeveru, cu cáta potere lu apesa derept'a pedepsitoria a Parintelui seu; sí ah! celu ce trei ore tacea sí se rogá, pregatindu-se in linisce la morte, nu si-mai pote necá viersulu plangatoriu la acést'a lovitura grosava, ei reculegundu-si inca odata poterile scadiute, si-deschide buzele palide sí tremuratorie, sí striga cu dorere, incátu plange ceriulu, sí se infiora pamentulu: *D.dieulu meu! D.dieulu meu! cá-ci me lasasi!*“ (Mat. XXVII. 46.) Oh gemetu tainicu depe buzele Fiiului lui D.dieu! E securu I. A.! cá de cátre ori vorbiá Cristosu despre D.dieu, totu de un'a lu numia „*Parinte*,” acum inse sentiesce atátu de tare mani'a, pedeps'a lui D.dieu scoborita asupra sa, incátu nu mai cuteza a-lu agrái ca de alta data cu numele dulce de „*Parinte*,” ei numai cu numele infricosiatu de „*D.dieu*,” *D.dieulu meu, D.dieulu meu! cá-ci m'ai lasatu!*“

Dorerile lui Cristosu cresceau din clipita in clipita, sí crescea cu ele cea mai cumplita dintre tote dorerile, — setea. Din noptea, candu fu vendutu sí prinsu in gradin'a getsemana, prin cáta suferintia a trecutulu, cátu sange a versatu, sí buzele lui nu gustara in miédiloculu acestoru suferintie ardinatorie neci unu picuru de beutura recoritoria; sí acum ne mai potendu suferi buzele sale uscate setea torturatoria, cere recorire, strigandu depe cruce: „*Mi sete!*“ (Inu XIX. 28.)

Cum! oh dulce Isuse! Ti este sete tie, care chiami la tine pre cei insetati, ca se le stemperi setea: „*Deca insetosieza cine-va, vena la mine, si bea!*“ (Inu VII. 37.) Cum! ti este sete tie, care esci isvoru de apa viua, din care deca be cine-va, nu insetosieza in veci! Pote ore se sece ap'a din isvorulu nesecatu? — „*Mi sete!*“ Ti este sete dar intru adeveru oh Isuse! buzele-ti uscate insetosieza dupa apa recoritoria! — dar sciu, ca mai multu insetosieza inca sufletulu teu dupa mantuirea sufleteloru nostre pierdute prin pecatu. Setea acést'a a iubirii tale nefinite, setea, de a rescumpará lumea, acést'a te fece, a te uitá de tine ensuti, si a te aduce sierfa, ca se ne mantuesci pre noi. Oh santa sete! De ar fi se cuprindi sufletele totororu omeniloru! De ar fi se insetámu cu totii dupa aceea, ca se se curme peccatele, ca se sporesca virtutile, ca se creasca si se infloresca mărirea lui D.dieu pe pamentu!

„*Mi e sete!*“ striga Cristosu in miediloculu tortureloru sale amare, dorindu recorire, si dusmanii lui crudeli, in locu de recorire, i pregatescu noua tortura, cá-ci luandu unu burete, l'au incinsu in otietu, si punendu-lu in isopu l'au intinsu la gur'a lui; precum a predísu mai nainte profetulu Davidu: „*Si mi dedera spre mancarea mea fere, si la setea mea m'au adapatu cu otietu!*“ (LXIX. 22.) Eca I. A.! acést'a e resplat'a lui Cristosu pentru invetiaturele sale cele frumose si mantuitorie, pentru binefacerile sale cele nenumerate, reversate asupra poporului evreescu! Oh crudelitate diavolesca! Cine a vediutu vre odata, a stinge foculu cu oleu, a stemperá setea cu otietu?! Invetiati de aici I. A.! a nu ve bate jocu de cei ce suferu in doreri, a nu immultí torturele loru; deca nu potemu torná miere, celu pucinu se nu tornámu veninu in pocalulu deapropelui nostru!

Si acum pregatiti-ve I. A.! si pasiti mai aproape, cá-ci ajungemu cu incetulu la capetulu vietiei lui Cristosu. Poterile firesci incepu a-lu parasí, si vediendu Cristosu, cá implini totu, ce primi asupra sa pentru noi, totu, ce poffi dela densulu dreptatea ddiեսca, cá a adusu pentru noi lui D.dieu sierf'a, ce noi nu eramu in stare a o aduce, cá ne-a spalatu si ne-a curatitu pre toti in sangele seu, si ne-a redusu in braciele indurate ale Parintelui seu, si-deschide de nou buzele morinde, si striga ca intru unu tonu de invingere: „*S'a implinitu!*“ (Inu XIX. 30.) S'a implinitu! Ce s'a implinitu? S'au implinitu profetirile profetiloru, s'a implinitu mesur'a dreptatii ddiեսci, s'a implinitu oper'a maretia, oper'a rescumpararii genului omenescu! Nu mai e neci unu medulariu in trupulu seu santu, care se nu fia strivitu de dorerile, de patimele multe; acum nu mai e alta inapoi, decâtu se vena mortea, si se puna capetu suferintieloru sale. Aderindu dar Cristosu serbatoresce, cá s'au implinitu tote, câte trebuia se le faca, si se le patiesca pentru mantuirea nostra, si-redicá inca odata si mai pe urma viersulu, strigandu: „*Parinte! in manele tale comendu sufletulu meu!*“ (Inu XIX. 30.) si plecandu-si capulu ostenitu, si-a datu sufletulu! A moritu, a moritu Isusu! A moritu pe cruce, ca blastemu pentru peccatele nostre. Vai! nu mai bate acum aceea anima ferbinte, care a batutu numai

pentru fericirea noastră; au amuțitu acum acele buze, cari au vestitu cu atât'a frumoseția invetiatărele ceresci; au recitu acum manele sante, cari au impartitu numai daruri și binecuventari, cari au vindecatu morbosii și au inviatu mortii; sunt fora vietia acum petiorele neobosite, cari au amblatu, au ostenitu atât'a pentru mantuirea noastră! A moritu, a moritu Isusu!

I. A.! Candu more dintr'o casa domnulu casei, tota cas'a se imbraca in doliu, și suspina și se vaiera. Și acum, candu more pe cruce Domnulu naturei, unu viersu de dorere trece peste tota natur'a, vestindu mortea Domnului seu. Pamentulu se cutremura, pare că nu mai pote portá sarcin'a grea, ce jace pe densulu; catapetesm'a bisericeii se rumpe in doue, se arate, că asiá a ruptu Cristosu pe cruce cartea detoriilor nostre; se deschidu mormintele și se scola la vietia dereptii, cari odiniau in sinurile loru pacice, patriaricii și profetii și toti alesii lui D.dieu. standu uimiti la vederea tainei necuprinse; și s'au desplicatu stencele, pare că infrante de compatimire voiau se strige mortului ddiiescu: deca nu te suferu omenii, deca nu te suferu pamentulu, vena dziditorinle alu nostru, vena și odinesce in sinulu nostru; precum și scimu, că acolo și fu ingropatu, intru unu mormentu taiatu in stenca noua.

Odinesce, odinesce acum Isuse! dupa atâte patime sangerose va fi dulce tîo odin'a, ce tî o da mortea gerosa. Binecuventatu și prea maritu va fi numele teu din secle in secle, și poporele se voru aduná la crucea ta, inchinandu-se cu umilintia, și vestindu cu buze multiumitorie suferintiele tale maranimose, mortea ta maretia, prin cari ai mantuitu lumea de latiturile diavolului, și ne-ai facutu pre toti eredi érași imperatfiei ceresci!

I. A.! Se punemu că unu omu orecare este vinovatu mortii, și aruncatu in intunereculu temnitiei, unde accepta cu frica și cutremuru clipit'a peririi sale. De odata se deschidu usiele temnitiei, și prinsoneriulu ese afara palidu ca cer'a, cu catusie grele in manele și petiorele sale; cugetulu, că lu voru duce la locul de pierdiare, i inghiacia sangele, i stinge poterile. Atunci pasiesce inainte-i unu diregatoriu inaltu cu facia amicale, și i vestesce mantuirea, dicundu: Bucura-te fiule! că a sositu or'a scaparii tale. Pana ce te vesechiai tu intru paretii umedi și intunecosi ai prinsorii, acceptandu între flori or'a mortii; veni unu binefacatoriu alu teu, care tîe nu tî detoresce nimica, carui tu i detoresci tote, câte ai; pre care ți l'ai vatematu adese cu nemultiumirea ta, și care totusi condusu de iubirea, ce o avea catra tine, a primitu asupra sa vin'a ta, pedeps'a ta, și s'a dusu cu bucuria la morte, numai se te scia pre tine mantuitu. Tu dara esci liberu de acum inainte; mergi in pace, și vedi se nu mai gresiesci in contra legii.

Spuneti-mi acum I. A! ce cugete voru trece prin capulu, ce sentieminte se voru sterni in anim'a prinsoneriului eliberatu la audiulu acestoru cuvinte? Cuprinsu de rosine, dar totu odata și de multiumita nespusa va stá elu acole, nesciindu ce se respunda; și candu va vedé

loculu, unde fu judecatu pentru densulu binefacatoriulu seu, și va vedé calea, pe unde a trecut, și va cunosece urmele petioreloru și picurii sangelui lui, candu va vedé pote chiaru trupulu lui scaldatu in sange, rece și fora vietia, cu dorere muta se va plecá asupra lui, lu va acoperi cu sarutarile, și lu va spalá cu lacrimile sale, și cu recunoscintia și mirare va binecuventá purure numele lui.

Ci eca I. A! asemene acestui prinsoneriu fu omulu inainte de venirea lui Cristosu, vinovatu pentru pecatele sale mortii, vinovatu osendei eterne. Atunci binefacatoriulu nostru celu mai mare, care nu ne erá detoriu cu nimicu, caruia noi i detorim tot, câte le avemu, pre care l'amu vatematu de atâte ori prin foradelegile nostre, ensusi Fiiulu lui Ddiu, condusu de iubirea sa nemarginita catra noi, primí asupra sa vin'a, pedeps'a nostra, mortea crucii, numai se nu perimu noi, ci se avemu vietia eterna! Si cu ce sentiminte, cu ce cugete stati voi I. A! lenga trupulu lui recitu?! Nainte de a ve despartí de acést'a cruce sangerosa, priviti inca odata oh peccatosiloru! la celu ce a moritu pe dens'a pentru voi! Priviti acelu trupu santu, care s'a datu mortii pentru voi; priviti acea cununa de spini, care o-a portatu pentru voi; numerati, deca poteti, picurii de sange, cari i-a versatu pentru voi. Priviti apoi, cum si-intinde braciile sante, chiamandu-ve la sine, ca se ve stringa la pieptulu seu ranitu; priviti, cum si-pleca capulu incununatu depe cruce, ca se ve de o sarutare ferbinte, sarutare de impacare. Ce ve retrageti?! Veniti mai aproape, a odiní in braciile lui, a primí sarutarea iubirii lui, strigandu-i lui intré suspine de dorere: Jerta-ne oh Domne! a cadé la petiorele tale, a sarutá crucea ta, a privi in ranele tale, ca se potemu cunosece din ele multimea peccatorulu nostre. Jerta-ne a-ti aduce multumit'a nostra adunca pentru patimele nefinite, ce le-ai suferitu pentru noi, și primesce in recunoscintia, voi'a nostra, primesce animele nostre, și le lega de crucea ta, ca se nu ne mai despartímu neci odata de tine, de calea ta, de invetiatur'a ta. Oh dulce Isuse! fă-ne și pre noi a mori impreuna cu tine, a mori peccatorulu, caroru amu sierbitu, a mori lumii, carei ne-amu inchinatu pana acum, și a te iubi și a te cercá numai pre tine in tote di-ilele, ce le mai avemu din indurarea ta pe pamentu; ca asiá, candu va suná și noue or'a despartirii nostre de lume, se fimu demni și noi a audi depe buzele tale cuvintele, cu cari ai mangaiatu pre lotrulu pocaitu depe cruce: „Astadi cu mine vei fi in paradisu!“ Amin.

Dominec'a Santeloru Pasce.

Predica.

(de Justinu Popfii.)

Inviarea lui Cristosu e garanti'a inviarii nostre fiitorie.

„Cristosu s'a scolaru din morti, incepatur'a celoru adormiti.“ (I. Cor. XV. 20.)

Trecura dilele de amaritiune, se curmà gelea. Adi ne stralucesce di de bucuria. Mormentulu, unde s'a pusu trupulu santu, trupulu pretiosu, e голу. De asupra-i falsae superbu flamur'a de invingere, si pe dens'a sta scrisu cu litere nesterse: „Cristosu a inviatu!“

„Cristosu a inviatu!“ striga angerulu depe petr'a mormentului. „Cristosu a inviatu!“ vestescu dela naltîmea altariului preotii bisericii. Faim'a imbucuratoria trece cu o putere magica peste totu pamentulu, si milioanele de credintiosi cadiendu cu inchinatiune la petiorele inelului ddiiescu, respundu incantati de fericire: „Adeveratu, cà a inviatu! Adeveratu, cà a inviatu!“

Ce schimbare! Ce deosebire! Imbracati in doliu ne suiràmû cu pucinu mai nainte in muntele Golgota, in loculu de dorere, a plange su crucea lui, a mestecá lacrimile nostre cu sangele lui, ce se versá pentru mantuirea nostra; si eta cà adi ne adunàmû in vestiminte serbatoresci, cu facie stralucinde de bucuria si sperare a serbá intre suneto de clopote si intre cantece de festivitate fapt'a maretia a inviarii lui stralucite. Cu pucinu mai nainte audiamu inca strigandu evreii: „Deca esci Fiulu lui Ddiieu, scobori depe cruce!“ Astadi vedemu cu mangaiare nespusa, cà nu puterea evreiloru, nu cuiele, nu fumile, ci iubirea catra noi l'au tienutu legatu pe cruce; cà-ci eca a inviatu cu marire, cu mortea sa calcandu mortea, si darundu vietia celoru din morminte.

Astadi potemu strigá si noi in tonu de invingere, aratandu la mormentulu голу: „Unde ti este morte aculu teu? Unde ti este iadule invingerea?“ (I. Cor. XV. 55.) Cristosu a inviatu! Aculu mortii e frantu. Iadulu e invinsu si rosínatu.

Cristosu a inviatu! Si invierea lui este o garanti'a securã a inviarii nostre fiitorie, despre acést'a venu a ve cuventá astadi.

Deschideti-ve dar animele, si or'a acést'a atátu de serbatoresca se dupece pietatea si atentiunea vostra.

Vena Spirete Sante, scobora la noi, reversa peste noi darulu teu, ca se potemu cugetá despre acestu adeveru maretiu si mangaiatoriu spre mantuirea nostra.

Vietia omenesca este asemene I. A! unei cãli, ce se curma intru unu abisu nemarginitu. Observi abisulu, care ti va fi perirea, ai dorí se

reintorni; in daru! legea firii e rostita, si trebuie se mergi inainte, inainte. Anii trecu cu rapidime, o putere neinvinsa te impinge, te rapesece totu inainte catra abisulu neincungiurabile. In urma, mai iute decatu ai fi cugetatu, te afii pe marginea lui. Ah! ce bucosu ai repasi. Nu se pote! Incepu a te impregiura umbrele mortii, florile ti inghiacia sentimenturile, ti imbeta capulu, ti opreseu cugetele, ti turbura ochii;..... inca unu pasu, — si te-ai restornatu fora scapare in aduncimea teribile! Ai fostu. Nu mai esci!

Oh cugetu infioratoriu! Asia dar numai pentru acea se traimu, ne ostenimiu, se suferimiu pe pamentu din di in di, din anu in anu, ca cu fiacare di, cu fiacare anu se grabimiu totu mai aproape de acelu hotaru, de unde nu mai este repasire, de acea gropa, care va se ne inghitia pe veci?! Numai pentru acea se se aprinda si se arda lumin'a vietiei nostre, ca intr'o sera, intr'o demanetia, intr'o clipita neaseptata se se stinga, si se se stinga pe veci?!

Departati-ve dela noi cugete intunecose! O sperantia fericitoria, ce incaldiesce animele nostre, ce ne sioptesco, ca esistinti'a nostra nu se curma, nu se pote curma la marginea mormentului; o lumina stralucita, lumin'a credintiei se reversa astadi dulce in sufletele nostre, ce ne asigura, ca somnulu mormentului nu e eternu, ca va veni tempulu, candu osele culcate spre repausu in sinulu pamentului, se voru incinge erasi cu carnea loru, si se voru scola spre o vietia fericita, spre vietia eterna!

Si de unde in noi credinti'a, de unde speranti'a acesta mangaia-toria?! Din mormentulu lui Cristosu! Priviti la acelu mormentu, acum e голу. „Pre Isusu Nazarecnulu celu restignitu lu cautati, — striga angerulu miroforeloru, — s'a scolatu, nu este aci; eca loculu, unde l'au pusu pre elu!“ (Marcu XVI. 6.) Dar elu, Domnulu celu tare si potinte in resboie, imperatulu maririi, invingatoriulu mortii, precum pentru noi a venitu in lume, pentru noi a patimitu, si a moritu pe cruce, astfeliu pentru noi a si inviatu din morti ca se ne de noue prin acesta garantia secura, ca odinora vomu invia si noi. Am fostu creati dela Ddieu nemoritori; prin pecatu amu pierdutu dreptulu la nemorire, si trebuia se ne plecamu cu totii sentimentiei cumplete, ce o vosti Ddieu in paradisu asupra protoparintiloru nostri: „Cu morte vei mori!“ prin care eramu osenditi, a ne reintorce cu trupulu erasi in pamentu, dintru care amu fostu luati. Dar prin inviarea prea marita alui Cristosu amu castigatu erasi asecurarea mangaiatoria, ca va sosi odinora or'a „candu toti cei ce jacu in mormenturi, voru audi viersulu Fiului lui Ddieu“ (Inu V. 28); candu marea si pamentulu voru scote mortii din sinurile loru, si trupurile prefacute in cenusie, se voru scola la vietia, spre a nu mori, spre a nu se nimici mai multu. „Cristosu s'a scolatu diu morti, incepatu'a celoru adormiti s'a facutu. Ca-ci de ora ce prin omu s'a facutu mortea, prin omu si inviarea mortiloru. Ca-ci precum toti moru intru Adam, asia toti voru invia intru Cristosu.“ (I. Cor. XV. 20—22.)

Noi suntemu I. A! medulariele lui Cristosu, si Cristosu e capulu nostru; dar cum se pote socoti inviarea capului, fora inviarea medularieloru?! Dereptu ace'a „*deca credemu, ca Isusu a moritu si a inviatu; asiá si Ddieu pre cei adormiti chiama-i-va impreuna cu elu*“ (I. Tes. IV. 14.)

Oh imperate cerescu, oh Isuse poterice! pre care te saluta adi mii de viersuri cu cantece de bucuria, — fii adorat, fii salutat si de noi in serbatoarea preamaririi tale; ca-ci precum mortea ta se fece pretiulu rescumpararii nostre; astfelu inviarea ta stralucita deveni garanti'a secura a inviarii nostre fitorie.

Se intrista anemele nostre, candu retecindu prin cemeteriu, vedemu remasitiile putredite ale celoru, cari traiau odiniora pe pamentu, si ne intrebamu suspinandu: Acest'a este dara capetulu nostru?! Dar tu oh Isuse! scolandu-te din morti, ne-ai invetiatu, ca cemeteriulu nu este alta, decatu gradin'a paradisului, si ca voru invia acusi osele imprasciate.

Plangundu se despartu la usi'a mormentului anemele, ce se iubiau; ca-ci e amaru a cugeta, ca celu ce pasi peste pragulu eternitatii, nu mai este alu nostru, nu se va mai reintorce la vetr'a sa. Dar tu oh Isuse! scolandu-te din morti, ne-ai invetiatu, ca este inca din colo de mormentu vietia, unde se voru revede parinti si fii, frati si sorori, consangeni si amici!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se sparia, se cutremura omulu nepotintiosu, vedindu, ca se apropia de densulu cu mane ghiaciose mortea neidurata; dara acusi se alina, ca-ci pe patulu mortii i suride blandu speranti'a fericita, care i spune, ca desvescundu vestimentulu acestu putrediosu alu pravului, va invia odiniora cu trupu prea maritu; si more cu anima liniscita si voiosa, ca-ci pe pragulu mormentului i suna cuvintele mangaiatorie! „*Eu sum inviarea si viet'a; celu ce crede intru mine, de si va mori, viu va fi. Si totu celu ce este viu, si crede intru mine, nu va mori in eternu!*“ (Inu XI. 25. 26.)

Mangaia-te dar intristata anima parintiesca, nu sangerá doiosa anima materna, carei ti-a rapitu mortea pre fiulu iubit, nu ve vaitati fora sperare voi orfaniloru, cari ati petrecutu la gropa pre parintele, pre mam'a vostra; stergeti lacrimelmele vostre voi amiciloru, cari ati vediutu apunendu in mormentu pre sociulu credintiosu alu vetei vostre; ca-ci a inviatu Cristosu, si noi vomu invia.

„*Érasi ve voiu vedé pre voi, — dise Cristosu catra Apostolii sei intristati inainte de mortea sa, — si se va bucurá anim'a vostra, si bucur'a vostra nimene nu o va luá dela voi!*“ (Inu XVI. 22.)

„*Érasi ve voiu vedé!*“ Asiá striga in tonu de mangiare parintele morindu, mam'a morinda catra micutii sei, cari i incungiura intre lacrimelme patulu de morte, acolo susu, susu in ceriu, in patri'a fericita, la Ddieulu meu si Ddieulu vostru, la Parintele meu si Parintele vostru. „*Érasi ve voiu vedé!*“

Nu plangeti dupa mine iubitoru parinti! striga fiulu morindu, fic'a morinda. „*Érasi ve voi vedé!*“ Si ve voi cunosce érase precum au cunoscutu invetiacei érase pre Mantuitoriulu reinviatu, despartirea nostra va fi scurta, érase ne vomu imbracisia colo susu, unde sunt multe locuinte in cas'a Parintelui cerescu, unde s'a naltiatu Cristosu, se ne pregatesca si noue locu, si unde bucuria nostra ninene nu o va luá dela noi!

Incetati a suspiná! striga depe patulu de morte amicu bunu amiciloru sei gelosi. „*Érasi ve voi vedé!*“

Nu, voi nu sunteti morti oh iubitoru! a caroru mutare dela noi o gelimu cu anime doiose, dar pline de sperare. Nu, nu sunteti morti voi oh parintiloru, oh mameloru, oh fiiloru, oh amiciloru! nu sunteti morti, Domnulu v'a chiamatu dela noi, ati parasitu pamentulu; dar scimu cá traiti in imperatia lui desftetata; unde érase ve vomu vedé, si vomu premarí la olalta in veci pre Tatalu Domnului nostru Isusu Cristosu, care prin inviarea sa ne-a datu si noue sperantia de renviare.

„*Nu este aici!*“ striga angerulu depe petra mueriloru pie, cari grabira la mormentu, se unga cu arome pretiose trupulu lui Cristosu. „*Nu este aici!*“ Asiá ne striga si noue angerulu credintiei, candu mergemu la morminte, a plange pre iubiti nostri. „*Nu este aici!*“ Aici este numai loculu, unde s'au pusu spre odina remasitiile lui pamentesci; dar iubitulu, pre care lu plangeti, nu este aici, s'a naltiatu susu la Parintele cerescu si trupulu, ce este aici inca se v'a scolá odiniora liberatu de slabitiunile lumesci, incungiuuratu de marire ceresca.

Cristosu a inviatu! si noi vomu inviá. Ce marire pentru omu, si ce mangiare!

Ce marire! De si se va pune trupulu nostru stricatiou pe unu tempu in grop'a pamentului, sufletulu nostru e nemoritoriu, si trupulu acest'a, sociulu sufletului nostru, va luá parte si elu in nemorire; va veni tempulu, candu voru suná trombitiele, si se voru aduná medulariele putredite, ca se se impreune cu sufletulu, imbracandu-se in nemorire.

Ce mangiare! Cine se pota numerá amaritiunile si superarile, perderile si luptele vietiei? E bine! Impla-se pocalulu de suferintie pana in verfu, lu vomu golf bucurosu, cá-ci din colo de hotarulu vietiei acesteia ni se arata aurora vietiei eterne, unde nn ne pote petrece dorerea si superarea nu luptele, ce ne-au turburatu fericirea in lumea acést'a, si au storsu atâte lacrimi din ochii, si atâte suspine depe buzele nostre, cá-ci acolo e bucuria, indestulare, fericire fora capetu. Oh „*binecurentatu fia Ddieu si Tatalu Domnului nostru Isusu Cristosu, care dupa marea sa iudurare ne-a nascutu pre noi a dou'a ora, spre sperare viua prin inviarea lui Isusu Cristosu din morti; spre mostenire nesupusa stricatiunii, ne petata si nevesselitu, conservata in ceriuri pentru noi.*“ (I, Petr. 1. 3. 4.)

Ci se nu ne amagimu I. A.! Acést'a inviare prea marita va fi numai partea celoru derepti, partea acelor'a, cari lapedandu-se cu disgustu de insielatiunile lumii, si ferindu-se cu grige de veninulu acidatoriu alu pe-

catului, remanu statornici in frie'a, in iubirea lui Ddieu. Pecatosii, cari au moritu ca dusmanii lui Ddieu, inca voru inviá; ma nu spre marire, nu spre fericire, ci spre osenda si suferintie eterne!

Oh I. A.! Unde sunt bunurile, unde sunt placerile lumii, pentru cari se ne vendemu noi partea maririi, partea, fericirii nostre ceresci, ce ne ascepta dupa mutarea de aici?! Unde sunt faptele bune, cari se ni se para prea mari, candu ni se asecura o respaltire ca acést'a?! Unde este cresti-nulu, rescumparatu cu sangele lui Cristosu, care recugetandu la marirea, ce i s'a gatitu din colo de mormentu, se nu fia gata, a aduce si a pune anima sa ca o sierfa la petiorele lui Cristosu, si ai promite, si a-i jurá credintia si iubire eterna?!

Fericiti cei ce ambla in calea Domnului, cei ce au moritu lumii, au moritu pecatelor, cá-ci morindu cu Cristosu, cu Cristosu se voru si preamari. Dar ce se dicu I. A.! deca pote ne tienemu si noi de numerulu acelorú nefericiti, cari nu facu, nu ostenescu nimicu, pentru de a partecipa din frupturile inviarii lui Cristosu?! Cari preferu a geme sub jugulu diavolului, ingropati in mormentulu foradelegiloru, decâtu a sierbi lui Cristosu, si a inviá odiniora din morti cu marire, precum a inviatu Cristosu?! Ce sperare, ce mangaiare, ce bucuria mai potemu ore avé intr'o stare nefericita ca acést'a?!

Eca trecú tempulu postului, tempulu penetintiei si alu rogatiunii, trecú di, domineca dupa domineca. Ce ocaziune aveamu — pote cea din urma — a ne reintorce in braciile indurarii ddieesci, a ne curati animele de pecate a ne indereptá, a ne santi; si ore facutu-amu acést'a intru ade-veru?! Puneti manele pe piepturile vostre, si faceti sama cu voi ensive; si deca se afla intre voi crestini, cari au lasatu se treca si acestu tempu de daru, nefolositu ca altele multe de mai nainte, ierte a mi indereptá acum catra ei cuvintele mele parintiesci.

Ce felu! poteti voi cugetá la sangele nevinovatu, ce a cursu pentru voi pe altariulu crucii, poteti voi la marirea, ce ve promite, la pedeps'a, cu care ve amenintia Ddieu, fora a ve oprí pe calea peririi vostre?! Poteti voi vedé pre Cristosu scolandu-se cu marire din morti, fora se ve prinda dorulu, a ve scolá si voi din morte, din mortea sufletesca?! Cu ce sufletu poteti voi audi frumos'a salutare, ce ve intempina din tote partile, in baserica, a casa, pe strada, in cale, frumos'a salutare de: *Cristosu a inviatu!* candu voi jaceti si acuma morti, ingropati in abisulu intunecosualu fora delegiloru?!

In demaneti'a Pasceloru, in acea demanetia purure memorabile pentru noi se fece cutremuru mare de pamentu, cá-ci angerulu Domnului se scobóri din ceriu si restorná petr'a depe mormentu. Oh voi, ale caroru anime le apesa acum de ani petr'a grea petr'a pecatelorú, nu vedeti in acést'a di santa scoborindu-se si la voi angerulu Domnului, si scuturandu-ve, ca se cada petr'a depe animele vostre, ca se lasati a intrá in ele lumin'a darului cerescu, si a petrunde in ele viersulu pastoriului bunu, ce ve chiama dela morte la vietia, dela perire la mantuire?! Au mai

poteti resistá?! Cristosu a inviatu! a inviatu iute, a inviatu, ca se nu mai mora. Oh inviatu si voi nefericitoru mei frati! Ajutati angerului a restorná petr'a depe anitele vostre, si ve redicati capetele plecate su sclavi'a diavolului, si ve scolati spre vietia sufletesca; cá-ci au trecutu dílele saraciei, si ve ascepta gatite visteriele ceriului; s'a resipitu intunecimea noptii, amblati de acum in lumina! Si precum Cristosu inviandu din morti, a lasatu in mormentu naremele si legaturele, in cari erá infasiuratu trupulu seu celu santu; astfeliu voi inviandu astadi sufletesca, departati dela voi legaturele periculose, cari au tienutu pana acum sufletele vostre legate in mormentulu pecatelorú, infrenati pornirile rele ale trupului vostru, incungiurati societatile stricatiose; ca se pota privi cu placere ceriulu la voi, si se pota díce angerulu vostru celoru ce ve voru cercá pre voi in pecatele vostre de mai nainte, ce'a ce o-a dísu muieriloru, cari cercau pre Isusu in mormentu: „*Cercati pre celu viu intre cei morti, adeca pre celu intorsu pre celu pocaitu, pre celu curatitu intre cei pecatosi; s'a scolatu, nu mai este aici!*“

Si acum fii salutatu, fii binecumentatu oh mnelule blanda, Ffiule aju lui Ddieu! care prin invierea ta stralucita ai reversatu in anitele nostre o credintia atátu de fericitoria, o sperantia atátu de dulce, cá noptea mormentului nu va fi eterna, cá si noi vomu inviá. Ffi salutata oh eternitate! Braciele nostre se intindu cu unu doru santu dupa tine, oh patria ceresca, unde ni se voru sterge lacrimelule, unde ni se voru vindecá ranele, unde ne vomu revedé, ne vomu reimbracisiá erasi cu iubitii mutati dela noi, unde ne ascepta bucuria, fericire fora capetu in sinulu lui Ddieu. Oh Isuse! care ai aprinsu in tunecimea mormentului lumin'a vietiei eterne; fá a resari odiniora si peste mormintele nostre serbatoarea maretia a inviarii din morti, ca se ne scolámu cu anima, innoita, cu poteri nesticatiose din somnulu trecatoriu alu mortii spre marirea vietiei eterne, si se te vedemu pre tine facia in facia, si se ne desfetámu in veci de vederea si posederea ta neturburata. Amin.

Din cause, cari se potu precepe usioru, ne vodiuramu constrinsi a strapune tiparirea „*Amvonului*“ din Pest'a in tipografi'a noua si prea bine ajustata a D. *Otone Hügel* din Oradea-mare. Intardiarea unoru numeri proveni din impregiurarea, cá lile-rele necesarie pentru Amvonu — de si i fusera apromise demultu, — abia le-capeta din Vien'a in dílele aceste. Dar acum sunt delaturate tote pedecele, si asiá nrii urmatori voru aparé iute dupa olalta, pana vomu ajunge a poté dá fiacare nru. câte'cu o luna inainte. Pentru de a poté inse ajunge acést'a cátu mai curendu, dámu in acestu nru numai 1½ col'a; asemene nrii 7 & 8 voru aparé contrasi in unulu; vomu suplini apoi in ceialalti indoitu ce'a ce amu remasu detori in acestia. Nrii 1 & 2 voru fi retipariti in scurtu; asiá dara mai potemu sierbi cu esemplarie dela inceputu.

Red.

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu si editoriu: **Justinu Popliu.**

Cu tipariulu lui *Otone Hügel* in Oradea-mare. Strat'a domnesca Nr. 702/5.